

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCURESTI

SCOALA DOCTORALA: CONTABILITATE

DOMENIUL: CONTABILITATE

REZUMAT

TEZA DE ABILITARE

VECHI ȘI NOI PARADIGME

ÎN CERCETAREA CONTABILĂ MODERNĂ:

CULTURA - COMUNICAREA SUSTENABILĂ - INOVAȚIA

Candidat: Conf. univ. dr. Ionel Jianu

București, 2018

Motto:

Drumul pe care pleci este puțin bătut; toți te bănuiesc și călăuză nu ai decât iubirea ta de adevăr.” C. Rădulescu-Motru

Voi nuanța de la început fundamentele care au făcut posibilă evoluția mea în planul cunoașterii științei contabilității, în planul operaționalizării acestei cunoașteri prin practica amfiteatrului și, mai ales, în planul cunoașterii și aprecierii vocației personale pentru domeniul contabilității - drumul. Fundamentele mele sunt călăuzele: profesorii Niculae Feleagă și Mihai Ristea, și adevărul - titanii contabilității românești: Mihai Ristea și Niculae Feleagă.

Sunt și voi rămâne un truditor dornic să le descopere și să le înțeleagă opera, sunt și voi rămâne permanent fermecat de impetuoșitatea minților lor, de claritatea adevărului rostit și prezentat de-a lungul nesfârșitelor noastre discuții, de căldura cu care ne ocroteau și ne încurajau să avem încredere în lucrul bine făcut. În onoarea acestor repere ale cunoașterii în contabilitatea românească de astăzi, ca o aducere aminte a deselor noastre intersecții de idee și de simțire, am creionat teza de abilitare.

Propun în această teză de abilitare o aplecare spre un univers de completitudini și de începuturi fără margini, cu dezvoltări și aprofundări cu valoare de adevăr și mesaj civilizator (centrul universului este omul). Nimic nu se poate petrece fără participarea sau știrea sa; în toate cele cunoscute și apropiate, valoarea umană, spiritul creator și cel al creației însăși participă plener dezvoltând moduri și arhetipuri pentru construcția unui social liber, neîngrădit și, la rândul său, leagăn pentru manifestări diverse.

Astfel, lucrarea creatoare a omului (contabilitatea), prin obiectivizare din partea slujitorului de amfiteatru/laborator de cercetare, poate aduce/conduce la decantări din care să observăm progresul și împlinirea. Îmi doresc ca teoria și practica socială a contabilității, duse către împlinire, să susțină și să valorizeze un asemenea demers precum cel creionat în lucrarea de față.

Consider că avem nevoie de noi marcaje, de conținuturi, de valori și de dezvoltări care să creioneze o cultură a acestui domeniu vast al cunoașterii umane. Astfel, orice reușită a deselor noastre încercări de poziționare trebuie arătată, incubată, aplicată și valorizată prin prisma apartenenței la cultura domeniului. Văd cultura un areal integrator, văd cultura un spațiu al valorii autentice, văd cultura un ideal și un vis la care trebuie să ne pregătim permanent pentru a-l înțelege și accepta și văd cultura drept șansa care îți conferă dreptul la nemurire.

Acest demers a fost posibil ulterior susținerii tezei de doctorat (15 Septembrie 2011 - Teorie și metodă privind măsurarea și evaluarea în contabilitate. Libertate și conformitate privind modelele de evaluare.), teoria fiind parte a culturii unui domeniu, amprentarea culturii contabilității devenind crezul meu profesional. Sunt, la momentul de față, călător pe un drum pe care, până la momentul

prezentei teze de abilitare, am creionat, de-a lungul studiilor postdoctorale cultura contabilității prin contabilitatea culturii, am abordat noile tendințe în raportarea financiară (comunicarea sustenabilă), pentru a inova și a redimensiona anumite tipare (investiția în active pe termen lung, soluția ieșirii din criză a companiilor care înregistrează pierderi). Toate acestea le-am comunicat prin intermediul paginilor revistelor de profil, le-am arătat colegilor și studenților mei, iar la momentul la care fac vorbire, îmi place să cred că ideile transmise se află în faza de incubare, pentru ca pe viitor să fie aplicate și chiar valorizate.

Teza de abilitare este structurată pe trei secțiuni: *Secțiunea I* - Realizări științifice în cercetarea contabilă modernă, *Secțiunea II* - Capacitatea de explicare și facilitare a învățării și cercetării și *Secțiunea III* - Planul de dezvoltare a carierei.

Secțiunea I furnizează repere ale realizărilor științifice (demersul de la idee la realizarea și asigurarea combustiei necesare pentru amfiteatru și pentru proiectele viitoare), apoi viziunea autorului cu privire la statuturile și rolurile care îi conferă suport, dar și la cele spre care tinde, respectiv acelea de conferențiar abilitat, de mentor întru colaborarea cu cei hărăziți cu darul cunoașterii și de continuator al spiritualității și clarviziunii profesorilor săi.

Cultura contabilității prin contabilitatea culturii

Reprezintă o filă importantă și mă reprezintă ca abordare și înțelegere asupra rosturilor și dimensiunilor științei sociale a contabilității. Este mai mult un testament de început, prin care mă poziționez și de care mă ajut totodată la aflarea rolurilor și statuturilor pe care deja încep să mi le asum.

Problema spațialității, în definirea acțiunilor și poziționărilor noastre, constituie o preocupare de cercetare. Interacțiunea umană expune convingerile lăuntrice ale fiecăruia dintre cei implicați, aducând în discuție planul apartenenței naționale cu nevoia de afirmare internațională.

Cele două spații, cele două porniri pot fi aduse împreună și armonizate prin recurs la ceea ce înseamnă civilizația umană, și legat de aceasta la tot ceea ce poate oferi „concretețea” unui asemenea concept. Astfel, orice cucerire, orice dezvoltare care poate avea valoare de adevăr sau de practică universală trebuie acceptată și utilizată la scară mondială în idea de a întări conceptul naturii civilizatoare a acțiunii umane/a demersului uman.

În această lumină văd eu tot ceea ce ține de practica socială a contabilității. Contabilitatea trebuie privită drept relaționare a indivizilor umani implicați în activități economice (*homo oeconomicus*), un sistem care evidențiază și reliefează repartizarea bogățiilor la scară micro și macro sistemică. În această stare regăsim concepte, practici, principii, dogme, reguli și precizări care dincolo de apartenență au o finalitate comună: redau imaginea unui ansamblu. Este sistemul care stabilește/dimensionează la scară macro bogăția națiunilor.

Ea, contabilitatea, nu poate fi decupată și cercetată în afara națiunilor, aceasta fiind o stare, o caracteristică ce reprezintă vocațional o societate, sistemul central de gândire și de transpunere în fapt a evidențelor cu privire la starea și bunăstarea națiunii respective la toate nivelurile sale.

Apoi, plecând de la tot ceea ce înseamnă determinare etnică în comportamentul specialistului contabil, coroborat cu ceea ce el trăiește în prezent, am propus un Indice cultural (IC).

Fixarea personalității nu o căutăm nici în timp, precum nu o căutăm nici în spațiu, dar funcție de timpul pe care ni-l alocăm și ni-l dedicăm reușim să ne punem amprenta pe ceea ce întreprindem, să confirmăm încrederea celor care ne înconjoară și să sperăm în reușită.

Comunicarea sustenabilă

Pornind de la dezvoltările prezentate în capitolul precedent, mi-am propus să surprind prin cercetarea mea noile direcții, noile preocupări prezente în lumea de business contemporană. Mai mult ca oricând, pe fondul marilor transformări și evoluții adoptate ca parte a culturii de către civilizația mondială, socialul, trăit și împărtășit de noi toți, promovează cultura respectului și aplecării către asigurarea unui mediu propice vieții, adoptă strategii și politici universale prin care promovează egalitatea de șanse între indivizi și popoare, în lumina de a asigura generațiilor viitoare condiții tot la fel de bune ca cele de care beneficiază generațiile prezentului. În acest context, obiectivizând asupra importanței rapoartelor de sustenabilitate pentru sustenabilitatea afacerilor, dar mai ales din pornirea de a arăta că prin comunicarea de sustenabilitate se poate realiza performanța urmărită de companie, am dezvoltat și testat cu succes Indicele Comunicării de Sustenabilitate (SCI).

Prezenta cercetare contribuie la promovarea unor concepte prea puțin discutate la nivelul literaturii de profil din țara noastră, iar prin contribuția științifică certă din prisma rezultatelor obținute (coeficienți statistici cu valori și grade de acuratețe foarte mare), reprezintă ceva unic în peisajul cercetării economice și o bornă foarte greu de atins de alte cercetări ale domeniului marketingului și raportării afacerilor sustenabile.

Inovație

Acest ultim aspect al preocupărilor mele de cercetare nu trebuie scos complet în afara celor două mai înainte prezentate; consider că este o proiecție a fundamentelor atinse, sau cel puțin subliniate anterior. Pentru că în zilele noastre piața energiei (în general) se află în fața unor noi provocări și riscuri am considerat că un studiu al acestui domeniu, din perspectiva indicatorilor pieței financiare, este util.

La nivel internațional multe companii, din această industrie a petrolului și gazelor naturale, rezistă în piață cu cerere mică pentru produsele lor și, mai ales, cu prețuri din ce în ce mai mici. În aceste condiții, pe care piața prin mecanismele ei le opune companiilor, tendința clară este de a reduce investițiile din partea acestora. Subsecvent, teoria părților interesate statutează faptul că o

companie trebuie să acționeze de o manieră care să permită crearea de valoare pentru acționari, fără însă a priva celelalte categorii de beneficiile dorite. În acest context, managerii companiilor trebuie să fie conștienți de proiectarea și operaționalizarea unui model propriu de analiză a investițiilor, bazat pe decizia de a se dezvolta.

În *Secțiunea II* am prezentat demersurile efectuate pentru coordonarea studenților în elaborarea lucrărilor de finalizare a studiilor, lucrul în cadrul echipelor de cercetare și în coordonarea proiectelor universității, precum și parte din rezultatele obținute în cadrul acestor demersuri. Permanent atent la tot ceea ce se întâmplă nou în legătură cu metodele de predare, dar în același timp preocupat pentru a conserva o stare de fapt specifică arealului universitar din Piața Romană – boemia universitară, pot spune că sunt foarte implicat în toate activitățile de învățare ale studenților, oferindu-le acestora sprijin, povăț și faptă. Disponibilitatea mea pentru studenți face parte din modalitatea în care înțeleg că trebuie să mă dedic profesiei de dascăl, dialogurile și dezbaterile pe care le am în sala de curs sau de seminar fiind dovada respectului pentru profesie, pentru nevoia de a ști și de a performa, dovada unei alianțe întru performanță și a cultivării unei relații foarte apropiate cu discipolii mei. Imi propun și reușesc de foarte multe ori să schimb percepția asupra nevoii de a învăța, de la învăț pentru bursă la învăț ca să știu, de la a răspunde prin cunoștințele dobândite în procesul de învățare dezideratelor actuale – examenelor, la deziderate ulterioare – activitatea profesională. Așadar activitatea pe care o desfășor în amfiteatru este în logica „învăță pentru totdeauna, învăță pentru viață!” Doar oamenii învățați și luminați de spiritul enciclopedic al omului de carte se disting în peisajul oricărei activități umane, doar aceștia pot pătrunde prin ascuțimea minții cele mai adânci fundături ale nevoii de cunoaștere umană pentru a oferi tuturor celorlați lumina adevărului. Opțiunile sunt foarte puține, ba chiar reduse atunci când nesocotești esența evoluției umane realizată prin sudoarea celor mai luminate minți, învățământul superior fiind perioada unor acumulări continue, unei permanente nemulțumiri că nu acumulezi destul și proiecția unei cariere de succes. Pentru toate acestea, profesorul trebuie să fie pregătit și prezent, implicat și dedicat, atent și grijuliu, prezența sa fiind esențială pentru transformarea studenților în vectorii unui social mai bun, mai performant.

Secțiunea III prezintă planul de dezvoltare a carierei precum și inovări în legătură cu direcțiile de cercetare. Lumea schimbării sau schimbarea lumii reprezintă pentru mine explicația a ceea ce este necesar să se întâmple pentru ca poziția pe care o ocupăm și rolul pe care ni-l asumăm să ne confere calitatea de agenți ai schimbării și nu de receptori ai acesteia.

Etaplele traseului meu profesional au constituit atât șanse cât și neșanse pentru ceea ce îmi doresc cu adevărat de la mine. Șansă pentru că am reușit să acumulez o experiență deosebită (ca o completare, activitatea mea, desfășurată în MApN, 1998-2010, a constituit și constituie un mare avantaj din perspectiva practicii); pentru că am interacționat și interacționez cu minți ascuțite ale contabilității care au puterea și priceperea de a ne oferi tuturor celor din jurul domniilor lor încredere; și pentru că voi reuși. Neșansă, pentru că sunt un etern nemulțumit cu acumulările realizate până în prezent și pentru că nu reușesc să schimb total convingerile ușor individualiste ale celor din jurul meu (din păcate o tară a arhetipului nostru național).

Conștient și conștiincios totodată, privind către ceea ce se întâmplă în învățământul superior și în cercetarea contabilă de frontieră, alegând metodele și pozițiile practicate și propovăduite de către școlile de gândire din Vest, mi-am făcut, cred eu, bine temele, în ideea de a aduce cu mine în amfiteatru cele mai noi orientări din domeniul financiar-contabil (mi-am organizat activitatea dedicându-mă amfiteatrului și laboratorului de cercetare). Atitudinea și comportamentul cercetătorului trebuie să fie definatorii în obținerea și asigurarea substanței de demers pentru pedagogia și didactica specifice activității de amfiteatru. Toate acumulările mele din ultimii ani, ca rezultat al interacțiunilor avute în cadrul conferințelor științifice de profil, ca urmare a decantărilor valorice pe baza documentelor studiate, dar și prin partajarea cunoștințelor cu studenții sau colegii, au conferit consistență apartenenței mele la mediul universitar, au înlesnit misiunea mea de cadru didactic de amfiteatru și sunt evadarea mea spre cunoașterea profundă a adâncurilor și fundăturilor științei contabilității.

Sper ca demersul meu să se concretizeze în obținerea abilitării și în ocuparea postului de Conducător de doctorat (confirmare a tuturor cunoștințelor și competențelor acumulate până în prezent), să fie urmat de o confirmare a calităților didactice și de cercetare și să reprezinte un punct de plecare pe drumul performanței internaționale (prezența în paginile jurnalelor de profil cotate și statutul de profesor invitat).

Consider că perspectiva expusă aici este definitorie, cel puțin din perspectiva unui posibil mâine al ducerii pe mai departe a tradițiilor unei perioade de acumulare și devoalare de adevăr în cercetarea contabilă din țara noastră, stare de care se fac răspunzători Prof. Mihai Ristea și Prof. Niculae Feleagă alături de corifeii lumii contabile din România, cum sunt Prof. Theodor Ștefănescu, Prof. Spiridon Iacobescu sau Prof. Ion Evian.

A contat și contează pentru mine dedicarea, onestitatea, încrederea în oameni și trăirea reușitelor și eșecurilor în mijlocul acestora, astfel încât crezul meu profesional este: *„caracterele puternice și frumoase vor lăsa urme adânci în conștiința societății umane”*.

Drumul...adevarul...speranta... Reusita